

Greuges de Guitard Isarn, senyor de Caboet (1080-1095)
Joan Anton Rabella

Hec est memoria de ipsas rancuras que abet domnus Guitardus Isarnus senior Caputense, de rancuras de filio de Guillelm Arnall et que ag de suo pater, de Guilelm Arnall; et non voluit facere directum in sua vita de ipso castro de Caputense che li comannà.

Aquesta és la memòria dels greuges que té el senyor Guitard Isarn, senyor de Caboet, de les queixes del fill de Guillem Arnau i que tingué del seu pare, el de Guillem Arnau; i no va voler portar a terme la restitució, al llarg de la seva vida, del castell de Caboet que va posar sota la seva tutela.

Et comannà ·l· en Mir Arnal que, en las ostes et en las cavalgades o Guilelm Arnal és ab mi, che Mir Arnall sí alberg ab Guilelm Arnal.

I va confiar-lo a Mir Arnau perquè, en les campanyes militars i en les incursions a cavall o si Guillem Arnau és amb mi, que Mir Arnau s'hi allotgi amb Guillem Arnau.

Et si Guilelm Arnal me facia tal cosa que dreçar no·m volgués ho no pogés, ho ssi-s partia de mi, che Mir Arnall me romasés aisí com lo·m avia al dia che ad él lo commanné.

I si Guillem Arnau em feia tal cosa que no em volgués o no pogués reparar el dany que m'havia causat, o si se separava de mi, que Mir Arnau continués amb mi així com el tenia el dia que li vaig confiar.

Et in ipsa onor a Guillelm Arnal no li doné negú domenge ni establiment de cavaler ni de pedó per gitar ni per metre quan l-icomanné Mir Arnall.

I en aquesta propietat a Guillem Arnau no li vaig donar cap domini ni cap estatge de cavaller ni de peó per sortir ni per entrar quan l'hi vaig encomanar, a Mir Arnau.

Et dixit mihi Guilelm Arnall, et conveng-m-o, che no siria mos dons ni ma folia per nullo ingenio.

I va dir-me Guillem Arnau, i va acordar amb mi, que ell no em faria cap dany ni cap destret per mitjà de cap engany.

Et ego dixi ad Mir Arnall in presència de Guilelm Arnall que de quant avia in Mir Arnall no me'n jachia re; et sicut in ista pagine est scriptum sic donavit Mir Arnall ad Guilelm Arnal.

I jo vaig dir a Mir Arnau en presència de Guillem Arnau que de tot el que posseïa, a favor de Mir Arnau no renunciava a res; i així com en aquesta pàgina està escrit així ho cedia a Mir Arnau i a Guillem Arnau.

Et fuit rancurós de Guilelm Arnal e ssón-o del fil quar sí pres mils Mir Arnall che jo no-l li doné, e e-l sí fed a ssi solidar e-l comannà a ssa muler et ad suo filio a chuit no-l doné hanc.

I vaig ser queixós de Guillem Arnau i ho sóc del fill ja que Mir Arnau va prendre més del que jo no li vaig cedir, i ell el va consolidar per a si mateix i el va confiar a la seva dona i al seu fill, al qual no l'hi havia donat mai.

Et rancur-me'n del castel de Caboded hon jo pris podstad per mal che Mir Arnall m'avia fait et dict a mi et a ma muler; e rredí·l a Guilelm Arnall aissí com jo·l·i avia comanad; et él redé·l a Mir Arnal et fed·l·en fer convinença che no m'estacàs dret e cheno·l me fedés sens el.

I em queixo del castell de Caboet del qual jo en vaig prendre el domini pel mal que Mir Arnau m'havia fet i pel que m'havia dit a mi i a la meva dona; i vaig cedir-lo a Guillem Arnau així com jo l'hi havia posat sota la seva tutela; i ell el va cedir a Mir Arnau i li va fer pactar que no em desposseís de cap dels meus drets i que no ho fes sense tenir-lo en compte a ell.

Et illum tortum que él me'n fed et dreçar no·m volg, jachí·l a ssuo filio et jo fuit rancurós del fil.

I aquest dany que ell em va fer i del qual no em volgué compensar, va deixar-lo al seu fill i jo vaig ser agreujat pel fill.

Et fforon-ne judicis donads et aculids, et Mir Arnall fer no·ls me volg.

I se'n van fer judicis i van ser acceptats, i Mir Arnau no me'ls va voler satisfer.

Et fuitran curós de Guilelm Arnall e ssón·o del fil, quar d'altra gisa a·n Mir Arnall si<n> no com jo lo·ls doné.

I vaig ser queixós de Guillem Arnau i ho sóc del fill, ja que els va cedir a Mir Arnau d'altra manera i no així com jo els hi havia donat.

E ssó rancurós de Guilelm Arnall quar fed conveniència de la mia onor ab suo fratre senes lo men consell e-l men sobud, et non-o laud ne non-o hautorg.

I sóc queixós de Guillem Arnau perquè va fer un pacte sobre la meva propietat amb el seu germà sense el meu acord i el meu coneixement, i no ho aprovo i no ho concedeixo.

E per ço non-o rancuré in vita de Guilelm Arnal, quar non-o sub entrò mortuum fuerit Guilelm.

I per això no me'n vaig queixar en vida de Guillem Arnau, perquè no ho vaig saber fins que va ésser mort Guillem.

E són rancuròs de Mir Arnall del Castel de Caboded, quar n'ere més e-l recobrà d'altra guisa si no com lo s'avia;

I sóc agreujat per Mir Arnau pel castell de Caboet, ja que n'era exclòs i el va recobrar d'una altra manera i no així com ho havia de fer;

Et són rancurós quar solidà de la mia onor a Guilelm Arnal et ad sua mulier et ad suo filio;

i sóc queixós perquè va confiar part dels meus dominis a Guillem Arnau i a la seva dona i al seu fill;

Et són rancurós de les toltes e de les forces que fa en la mea onor del servici del kastel et del Pug, que ad illum non debent facere.

i sóc queixós de les recaptacions injustes i de les accions violentes que fa en la meva propietat del servei del castell i del Pui, que no les havia de fer.

Rancur-me'n de la cavalleria de Mir Guilabert qui no m'és servida.

Em queixo de la tropa a cavall de Mir Guilabert perquè no m'ha servit.

Rancur-me quar desmentist ma mulier ante me e, de las folias que li dexist davant me.

Em queixo ja que vau desmentir la meva dona al meu davant i de les bogeries que li vau dir davant meu.

Et rancur-me de Mir Arnall de la casa de Boxtera che s'at presa e m'à toltà, et non debe abere nisi solum decimum.

I em queixo de Mir Arnau de la casa de Boixedera, que se n'ha apoderat i me l'ha presa, i no en devia haver sinó solament el delme.

Rancur-me de l bou de Oliba d'Ares e no·l·i vol redre.

Em queixo d'un bou d'Oliba d'Ares, que no li vol tornar.

Rancur-me de l vaca de GuilelmOler no la vol redre.

Em queixo d'una vaca de Guillem Oller, no la vol tornar.

Rancur-me de la casa de Pere Baró, et tollit servicium et non debuit abere.

Em queixo de la casa de Pere Baró, que en va prendre el servei i no el devia haver.

Et rancur-me de Guilelm Arnal de Rivo Albo, que dedit a Mir Arnall senes meo consilio, et tu non i avias nullum stabilimentum sine meo consilio, et rencur-me'n de Mir Arnal quar lo pres sine meo consilio.

I em queixo de Guillem Arnau de Rialb, que va donar a Mir Arnau sense el meu consentiment, i tu no hi tenies cap possessió sense el meu permís; i em queixo de Mir Arnau ja que el va prendre sense la meva autorització.

He rrancur-me de Mir Arnal quar d'altra guisa elegit bajulum en la onor de Guilelm Arnal sii-no con él-o mannà in suum testamentum.

I em queixo de Mir Arnau perquè d'una altra manera va ser elegit batlle en el domini de Guillem Arnau i no com ell ho va disposar en el seu testament.

Et totes istas rancuras que avia de Guilelm Arnal et é de suo filio et de Mir Arnall sic relinquo ad mulier mea et ad Mir filio meo.

I totes aquestes queixes que tenia de Guillem Arnau i que tinc del seu fill i de Mir Arnau així les deixo a la meva dona i a Mir, fill meu.

Et preco totes meos omnes per fiduciam quam ego abeo in illos, et illos bajulos quam ego abeo ectos in meo testamento per Deum et per fiduciam quam ego abeo in illos, que vos adjuvetis ad mulier mea et ad filio meo per plet et per gera tro lor dret los en sia exid.

I prego a tots els meus homes per la fe que tinc en ells, i als batlles que jo he elegit en el meu testament per Déu i per la fe que jo tinc en ells, que ajudeu la meva dona i el meu fill per plet i per guerra fins que els seus drets els siguin restituïts.